

Lönneberga sockens utveckling under 100 år

1940-1950

Årtiondet präglades till en början av kriget, mycket kalla vintrar och mycket torra somrar. Det blev ransonering på de flesta livsmedel och det var en svår tid men folk höll samman och hjälpte varandra så långt det gick. Men trots svårigheterna stod tiden inte stilla och utvecklingen i samhället fortsatte.

1941 började Nils Frejd och Ivar Eriksson tillverkning av gengasved i Lönneberga och de hade sin fabrik där Lönnebergahallen ligger. De höll på med detta till krigsslutet 1945 och övergick sedan till lättmetallsgjuteri. De utförde beställningsjobb, tillverkningen lades ned 1953.

Lönneberga Hembygdsförening bildades under detta årtionde och hade sina hembygdsfester vid Klockaregården för att senare flytta dem till Åkarp och den hembygdsgård vi har i dag.

Lönneberga Folkdanslag bildades, ledare var Bussiga Svensson, folkdanslaget åkte runt och dansade på hembygdsfester och liknande tillställningar.

I Silverdalen hade nu flera serviceföretag och affärer startat. Vi kan börja med trädgårdsmästerierna, vid Sägstugan och vid herrgården, fortsätta med Franssons skomakeri och affär, Monarks cykelaffär, Axelssons manufakturaffär, Hafströms tyghandel och "Kallenisses" verkstad. Brukshandeln och Kooperativa hade bensinmackar och det hade även Monark senare. Det fanns två caféer, Perssons och systrarna Isakssons. Vidare fanns Tidemans Charkuteri och Lillys pappershandel, herrfrisör, damfrisering och taxistationer.

I mitten av årtiondet började Fredrik Esmarch att uppföra egnahem för sina arbetare och det blev fart på byggnationen i samhället. Men många tvekade att anta Esmarchs anbud eftersom de inte trodde sig kunna klara ekonomin trots att husen bara kostade 15 000 till 25 000 kronor. En fin insats för samhället av Fredrik Esmarch.

1945 startade Bengt Sundberg mekanisk verkstad i "Kallenisses" hus vid Kanalgatan i Silverdalen. 1952 flyttades tillverkningen till nuvarande Silverdalens Mekaniska Verkstad. Där började han tillverka lastmaskiner och mycket annat för att sedan övergå till tillverkning av truckar.

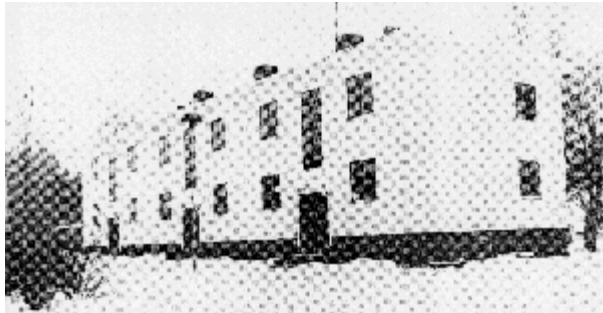
När det gäller landsbygden hade stenröjningen på åkrarna satt fart och det var Herbert i Saxmåla med sin uppfunna stenröjare som gjorde detta.

Lönnebergakretsen av Svenska Röda Korset hade bildats 1940 och gjorde en stor insats under detta årtionde först med insamlingar till nödlidande på grund av kriget. Sedan ordnade man

hemsamariter till de äldre som behövde hjälp. I början av 60-talet tog kommunen över ansvaret för hemhjälpverksamheten.

Lönneberga snickerverkstad byggdes 1946 av Ernst Ericsson och Ingvar Nilsson och den finns kvar fortfarande.

1947 öppnade Ture Eklund speceriaffär i Åkarp. Affären ligger vid vägskälet mot Lönneberga kyrka.

Samma år byggde kommunen pensionärshemmet Höstsol i Silverdalen, det invigdes dagen före julafton och hade tolv lägenheter.

När det gäller ungdomar och festligheter var dansbanan vid Broarna det stora dragplåstret. Där ordnades dans flera gånger under sommaren och det var en syn att se alla cyklar som var parkerade utanför. På den tiden kom alla på sin cykel.

Dansbanan var inte så stor från början men den byggdes ut senare. Det förekom inte demokratisk dans som det gör nu. Innan en pojke kunde bjuda upp någon flicka var han tvungen att köpa en dansbiljett för tio öre. Biljetterna såldes i en liten kur vid sidan om dansbanan. Det förekom att flickorna fick bjuda upp ett par danser per kväll. De som var vid dansbanan och hade roligt visste inte vad som skedde utanför festplatsen. För visst förekom det bråk och slagsmål även på den tiden, men det uppmärksammades inte av tidningarna eller annan nyhetsförmedling.

Vid pingsthelgen var det alltid dans, först på pingstafton och sedan på annandagen. På pingstaftonen var inte de pojkar och flickor med som det året konfirmerades under pingsthelgen. Men på annandagen fanns de där och då sades det att nu har prästen "släppt vall".

Ortens ungdomar åkte ofta till Pelarne festplats och övriga festplatser som låg på cykelavstånd.

Orkestrar som ofta spelade på danserna var Bröderna Larssons, Monaco från Hultsfred, Kolingarna och Kaskepojarna.

Vintertid hade SLU dans i Fridhem och i vår NTO-lokal. I Silverdalens Folkets Hus var det ofta dans och maskerad. Lokala underhållare var bland annat syskonen Björbling. I sammanhanget kan det passa att berätta något om hur det gick till när två unga ville ingå äktenskap. Först var man tvungen att ta ut lysning. Det gick så till att man på fredag eftermiddag, då pastorexpeditionen var öppen, fick åka dit tillsammans och skriva under ett formulär (vad det stod i detta har vi inte reda på). Efterkommande tre söndagar kungjordes det i kyrkan. Först därefter kunde äktenskap ingås.

Det var många som hade ögonen öppna på fredagseftermiddagarna för att se om det kom några ungdomar cyklande mot prästgården Silverhult. De kunde då vara först med att rapportera att det nästa lördag skulle bli björkdragning där och där. Ungdomarna blev bjudna på kaffe av kyrkoherdeparet Ekö vid besöket på pastorexpeditionen.

Vid björkdragningen var det olika seder i socknen, på östra sidan av Silverån höggs björken på eftermiddagen och kördes fram med hästar på kvällen med en dragspelare sittande på björken. I uppsocken högg man björken på kvällen och den drogs fram av ungdomarna själva. Det var mycket folk på björkdragningarna och det bjöds på kaffe och presenter överlämnades. Bröllopen var ungefär likadana som i dag.

Årtiondet avslutas med att det åter var fred men fortsatt ransonering på kaffe och socker.